

Rešitev — združevanje

Občinski svet Zveze sindikatov Ljubljana-Šiška je ob obravnavi gospodarjenja v letu 1982 in prvih treh mesecih letošnjega leta poudaril predvsem to, da je kljub dokaj ugodnim rezultatom gospodarjenja v letu 1982 še vedno mnogo takšnih ozdov, ki gospodarijo na meji rentabilnosti oziroma se jim naglo zmanjšuje akumulativna sposobnost. Občinski svet je pozval vse tiste OZD, ki so poslovale z izgubo, da še bolj zaostrijo odgovornost pri pravočasni izdelavi dolgoročnih sanacijskih programov, ker bodo le tako uspele odpraviti motnje pri gospodarjenju.

Pri tem so se člani občinskega sveta najdlje zadržali pri ocenjevanju razmer v DO Elektrozeve TOZD TTS. Delavci v tej TOZD se že dalj časa spoprijemajo z resnimi proizvodnimi težavami, ki jim za zdaj še niso kos. Zaradi izgube v lanskem letu delavci prejemale nižje osebne dohodke, ker še niso sprejeli dopolnjenega sanacijskega programa. Občinski svet bo zaradi resnosti položaja v tej OZD vso problematiko obravnaval na eni od prihodnjih sej.

Prav tako so bili člani seznanjeni s stanjem v DO Unitas. To organizacijo so gospodarske razmere privedle v velike težave, iz katerih se sami ne bodo mogli izvleči. Tudi sami so ocenili, da je rešitev le v združevanju, zato so začeli proučevati možnosti združevanja s SOZD IMP DO Livar.

Občinski svet je nadalje ugotovil, da je pri večini OZD zaslediti zmanjševanje tistega dela dohodka, ki ga delavci namenjajo za akumulacijo, prav tako upočasnjevanje rasti osebnih dohodkov in sredstev za skupno porabo, kar v nekaterih okoljih že pomeni ogrožanje socialne varnosti posameznih delavcev, ki za normalen obseg dela prejmejo manj kot 10.000 din mesečno. Posebno se to odraža v

gradbeništvu, zato bo treba bolj energično delati za združevanje teh OZD. Pri tem so omenili predvsem stanje v DO Objekt, kjer še zdaleč ne dosegajo planiranega dohodka, saj še vedno nimajo zagotovljenega dela, da bi lahko ustrezno zaposlili vse delavce in izkoristili vse proizvodne zmogljivosti.

Precejšnja pozornost v razpravi je veljala področju zunanjetrgovinske menjave. Tu so člani občinskega sveta ugotovili, da dosegamo v naši občini določene uspehe, vendar v velikem številu OZD nimajo dovolj denarnih sredstev za zagotavljanje normalne proizvodnje. Zato si moramo še vnaprej prizadevati za

povečevanje izvoza na konvertibilno področje, predvsem pa moramo v občini povečati krog izvoznikov, tako da bodo vse tiste OZD, ki sedaj še ne izvažajo veliko, preverile svoje programe in jih v smislu povečanja deleža izvoza tudi ustrezno spremenile.

Ob koncu razprav so člani poudarili, da se OZD iz težav lahko izkopljejo le z združevanjem dela in sredstev. Zato bodo morali delavci samoupravne sporazume o dohodkovnem povezovanju temeljito razčistiti in spreminjati, ker ne smejo pomeniti le izsiljevanja višjih cen, temveč predstavljati dolgoročno uspešnejšega gospodarjenja.

Ustavilo se je srce heroja Luke

Ne le jugoslovansko in slovensko javnost, temveč tudi nas, Litostrojčane, je v nedeljo globoko prizadela vest o smrti tovariša Franca Leskoška-Luke. Morda nas je prizadela celo bolj, saj je Litostroj že od svojega nastanka neločljivo povezan z osebnostjo in likom tega velikega moža.

Tovariš Luka je bil eden redkih obiskovalcev, ki ga v Litostroju nismo sprejemali kot gosta, temveč kot člana našega delovnega kolektiva. Našo tovarno si je v mislih zasnoval že dolgo pred njenim nastankom, z nami je živel, se veselil uspehov in nas grajal kadar je bilo to potrebno.

Ideja o nastanku takega industrijskega giganta kot je Litostroj danes, se je tovarišu Luki porodila že med narodnoosvobodilno borbo, ko je bil v Kočevskem Rogu. V mislih in na papirju se mu je začela oblikovati obljuba, ki jo je dal delavcem ob propadu predvojnega podjetja »Strojne tovarne in livarne« v Ljubljani, ko je delavcem skoraj preroško dejal: »Kapitalisti so likvidirali strojne tovarne, ampak strojne tovarne bodo še stale v Ljubljani, gradili jih ne bodo kapitalisti, ampak nekdo drug!« In njegove besede so se uresničile. Z njegovo pomočjo smo začeli po vojni graditi veliko strojno tovarno, ki naj bi bila že v času obnove sposobna proizvajati strojno opremo za elektrifikacijo in industrializacijo naše dežele.

Tako kot je tovariš Luka leta 1946 simbolično označil mesto za temelje nove tovarne, je pogosto prihajal na gradbišče in spremljal njeno izgradnjo. Skice, ki si jih je zamislil med vojno, so začele dobivati jasne obrise iz betona in železa. Na njegovih obiskih so ga pogosto spremljali domači in tuji ugledni gostje, velikokrat pa je prišel tudi s tovarišem Titom. Ob otvoritvi nove tovarne leta 1947 pa je tovariš Leskošek tudi predlagal tovarišu Titu, da se imenuje Litostroj po njem. Tako so nastali »Titovi zavodi Litostroj« — ime, ki ga Litostrojčani še danes nosimo z največjim ponosom.

Tovariš Luka pa se je tudi pozneje, ko je

bil Litostroj že zgrajen, pogosto zadrževal med nami. Prihajal je tako ob večjih slovesnostih kot ob manjših priložnostih, ko so bili njegovi obiski skoraj neuradni. Prihajal je kot človek, ki ga je zanimalo naše delo, težave, načrti, skrbi.

Njegovi nasveti, pa tudi graje, so nam bili zmeraj dobrodošli, saj je bil in ostal vse do svoje smrti po srcu strojnik. V pogovorih z delavci je tovarno najlažje spoznaval in z njo zaživel. In kot takega se ga Litostrojčani tudi najraje spominjamo.

Hudo nam je ob misli, da je zastalo srce in utihnil korak tega velikega moža. Kljub temu pa se zavedamo, da je bil to človek, katerega življenje je bilo izpolnjeno z delom in nadvse bogato. To je bilo življenje borca, revolucionarja in graditelja, ki je vse svoje sile usmeril v uresničitev idej, za katere je živel. Veseli smo, da je bil priča uresničitvam svojih sanj, ki so bile tedaj, ko jih je snoval, še tako daleč. Hvaležni pa smo mu tudi za zaupanje, ki ga je imel v nas — delavce. Tako nam je še pred tremi leti, 29. novembra, ob otvoritvi nove tovarne preoblikovalne opreme med drugim dejal: »Litostrojčani ste trden, vztrajen kolektiv. Všeč mi je, da ne klonite pred gospodarskimi težavami, ki trenutno pestijo Jugoslavijo in druge države v svetu. Če je problem, ga je treba rešiti, ne pa čakati, kdaj ga bo kdo drug. Sami ga morate!«

Tak pa je bil tovariš Luka tudi sam. Težav se ni nikoli ustrašil, temveč se je z njimi odločno spoprijemal. Zato je to pričakoval tudi od drugih. S toplino svoje besede in nesebičnim zanimanjem pa je vlivlval vero in zaupanje tudi drugim.

Besede in dela tega velikega moža, ki je bil obenem tudi prvi častni član Litostroja, nam morajo ostati vodilo tudi za naše nadaljnje delo. Njegovo delo ne bo zaman, če bomo nadaljevali tako, kot je od nas pričakoval in nas učil. Le tako se mu bomo lahko oddolžili in dokazali, da njegovo zaupanje v delavca ni bilo zaman.

Marijana Meglič
(Litostroj)

Pojasnilo

V Tribuni št. 4—5 iz meseca marca in št. 8—9 iz meseca maja 1983 sta izšla članka s tematiko NOB, ki sta ju napisala Martin Kos in Cveto Novak. V člankih je prišlo do nekaterih vsebinskih razlik in nejasnosti. Pisca člankov sta se zato sestala in v razgovoru razčistila te razlike in nejasnosti.

Pripis:

Martin Kos je prišel na Gorenjsko po nalogo slovenskega vodstva NOB. Najprej je bil politkomisar v Poljanskem bataljonu, od tu pa je bil poslan na ilegalno politično delo v smleški rajon in bil zadolžen za območje nekdanje občine Šmartno.